

je predstavil veliko neenost med nasimi, srbskimi, slovenskimi in kosovanskimi davki.

Predlog o neposrednih davkih je sprejet na svojo do končnega izakonjenja torej tudi oblagoslov samostojnežev in demokratov. On pomeni njihov predlog, njihov temeljni načrt o nasih bodočih davkih, to si ga seveda s svetim strahom, ki ga imamo pred samostojneži in demokratom, nekoliko bližje ogledam.

Po mnenju samostojnežev bi naj bili od leta 1923 levi notni davki v celi Jugoslaviji: 1. zemljiški, 2. na 3. obrini, 4. rentni, 5. delavski, 6. dohodnine, imovinski davek. Nova davek, ki sta po preporočuji samostojnežev neobhodno potrebna, sta davek na imovo in davek na imovino. In kako se naj izjednačijo bodoči zakoni? Poglejmo?

Zemljiški davek: V členu 18 stoji: Od 1. januarja se imajo vsi katastrski prihodi prevesti na dinarjev vrednost v razmerju 1:1, to je en dinar za eno kmetijo. Torej najprej se bo krona izjednačila z dinarjem. 40 določa: V ime davka na zemljišče se plača 20 odstotkov, t. j. trdajet dinarjev, od sto dinarjev katastrskog čistega prihoda.

Hranični davek: Gl. 47 govori: V vaseh, kjer služijo adbe za stanovanje kmetov in službeničadi, se vzame tvečno podlaga število sob, kjer v eni zgradbi ni več pet sob. In gl. 51: V slučaju zadnjih dveh odstavkov gl. 47 se v ime davka od vsake sobe plača 30, to je tri dinarjev od sobe.

Davek na podvzetja in obrti: Gl. 76. V ime davka na podvzetja in obrti se plača 10 odstotk, to je 10 dinarjev od sto dinarjev čistega prihoda. Krasno! Samostojni členje in ljudomili demokrati torej misljijo, da kmet alkplača od čistega katastrskega prihoda svojega milijona 20 odstotk, dočim bankir, fabrikant, kavarnar ne smejo več plačati, kakor samo 10 odstotk od svojega čistega prihoda.

Davek na obresti in renti: V ime tega davka se plača 10 odstotk, to je deset dinarjev davka od sto dinarjev čistosti ali rente.

Davek na delo: Davku na prihod od dela podloženih, ki se dobiva od brezimovinskega samostalnega življa (zanimanja) in od umstvenega in telesnega dela v službenem odnosu. Temu davku bodo podvrženi med drugimi postrežki, postrežnice, skordni delavci, poljski javci, dinarji brez stalnega nameščenja, nadalje vsi mesečinem ali letnem službenem razmerju stojeci javni in privatni uslužbenici, torej hlapci, dekle, dečki itd. Na ime tega davka plačujejo samostalni (nastavljeni) delavci 5 odstotkov, to je 5 dinarjev od 100 dinarjev čistega prihoda, uslužbeni pa 2 odstotk, to je 2 dinarja od 100 dinarjev.

Dohodnina: Takoovanega neobdačenega dohodka (ksostenčni minimum) ni, ampak se do 5000 čistega dohodka plača 2 dinarja od 100 dinarjev. Potem se od 500 dinarjev povpenja dalje do 15 odstotk.

Imovinski davek: To je davek na premoženje, in ce ne enkratni, ampak vsakoletni. Na ime tega davka se plačuje na vrednost imovine do 25.000 dinarjev 1 odstotk, to je 50 par, a od vrednosti preko 25.000 do 100.000 dinarjev pa 1 odstotk, potem pa se povpenja do premoženja od 15 milijonov dinarjev, od koder se dalje ne omenva.

Iz kratkem smo seznanili naše čitatele z novim včerjanim programom naših samostojnežev in demokratov. Pri vseh predloženih davkih so se določbe na skodo avkopljevalec poostri. Pri kmetu in delavcu bo obdačeno, le dibanje se bo presto od davk. Toda delavno breme bo tako težko, da bo kmet, delavec in obrtnik prestal kmalu tudi dihaniti! Zakonski predlog, kar ga nam takoj predlagajo vladne stranke, je iztefan po madžarskem davčnem sistemu. Znamo je, da kmet na Madžarskem ni nikdar mogel priti do blagotanja, nego je veleposessniki, a delavci in obrtniki so bili najbujsi sužnji kapitalu! Z madžarskim siromastcem nas torej hočejo samostojneži in demokratje izmaziti.

II.

Včerat smo se pogovarjal o tem, kaj je potrebno kmetskemu stanu. Govor je nanesel tudi na zadružništvo. G. župnik nam je včerat pri takih pritožnosti govoril o velikanskem pomenu zadruge za osamosvojitev kmetskega stanu. Le po zadružah more kmet postati pravi gospodar svojih pridelkov, če jih namreč skupno vodita in potrebsčine skupno kupuje. Žalibog kapitalisti bolje presodijo namen in korist zadruge za kmetski stan, kakor kmet sam. Židovi, kapitalisti in njihove unike skušajo zadruge uničiti, zavirati njihov razvoj, mnogi kmety pa namesto, da bi svoje zadruge podrali, jih ali po strani gledajo, čez ne zavirljajo ali pa roti njim delajo. Marsikateri tega ne dela iz hudobije, ampak v sledi nevednosti ali nezavednosti. To velja glede kmetskih nabavnih in prodajnih zadrag, pa tudi hraničnic in posojilnic, čeprav se posebno čudim.

Eo sem nedolgo tega imel opravek v mestu, sem včerajno srečal s sorodnikom, ki je uradnik v neki banki. Ned drugimi mi je rekel, da jim včerat zmanjšata davčine, in pa, očemur se je sam čudil, da tudi kmeti nosijo denar v banke in ga tam malagajo. Vasi ljudje so pač čudil, je rekel, da ne dajo denarja v kmetske teme, zavode, kjer navadno dobivajo enako visoke obresti, kot v bankah. Čudil sem se tudi jaz, da je marsikader takoj splet, kratekviden in nezaveden. Sej se daj skoro že v vseh zupanjah nahajajo kmetske banlike in posojilnice, ki jih vodijo domaci odborniki. Kaj bi bilo torej bolj naravnno, pametno in koristno, kaj da bi tisti, ki imajo odvisen denar, istega vlagali v kmetske posojilnice, da vstanete v kmetskih rokotih, da se

Predlagani davki so program samostojnežev in demokratov pri prihodnjih volitvah. Da se kmalu vidimo, ki v živah!

Maša zborovanja.

Sv. Jurij na Pesnici, Dne 1. oktobra sta imela tu sp shod poslanca Roškarja in Žebot. Prvi je krasno in učinkovito izbralzel vzroke včinjenih obupnih načinov in nezadovoljnosti v celi naši državi ter pokazal, kako ima jedstvo samo v rokah kljuc do boljših časov, eko svoj offline pravico pampetno izrabiti, nego zadružiti. Po drugih somislenikov iz domačih in tretjih sosednih far je prišlo na shod tudi par nasprotnikov, bivalih in delavača še sedanjih samostojnežev, katerim je govornik na njihove medkllice tako temeljito odgovarjal, da so mu moralni napovedi vse pristopljati. Poslanec Žebot je povedal, da je dopolnilni pregled 'bez naše zmanjšane' in notranje politične razmere ter podal primerno navodilo za uročenost. Zanimivo je, kako se celo v našem dohodnem razvednem kraju zborovalci in tudi ženske živimo priznate, ko je poslanec Roškar žigosal protivarsko boljšo politiko, sedanje nasilne vlade. Kako se vendar svet spreminja: Pred dvema leti je tu povod zelenega in svetela samostojne pšenice; ker pa je ohrodila samo smetljivo klasje, se danes samostojnega imena tudi prisluhi, da vse sramuje. Isto da nekateri še danes ne vedo kakšno barvo da bi sedaj prejeli. Končno shedek, ki ga je voval g. dr. Čeh, so bili v glasno sprejeti rezoluciji v smislu letosnjih katoliških shodov in druge, so vse za nas okraj in sedanje dni.

Resolucije, sklenjene na shodu SLS pri Sv. Juriju ob Pesnici, dne 1. oktobra 1922: 1. Odobravamo neustrežni in orjaški boj Jugoslovanskega kluba za avtonomijo; naj vstraja do zmage. 2. Mi, ki smo na meji, tudi prestat pod nasilnostjo Wranglovec, se zahvaljujemo posl. gg. Roškarju in Žebotu ter njihovemu klubu, ki se je edini za nas zavzel, naj skribi, da bomo vendar reseni te morje, ki vam je prizadel toliko nezadovoljnosti. 3. Ker sola mora otrok učiti in vzgajati namesto in v imenu staršev, zato zahtevamo za svoje otroki krščansko šolo ter v njej reden verski pouk; odločno začvrščamo takozvano sokolsko, to je brezversko vlogo. Predvsem naj uči slovensko som naso dečko slovenski dobro čistu in risut, in drugih potrebnih vrednosti, potem še le cirilic in drugih red. 4. Odkriči naj v državi pravljeno izjednačilo. Protestiramo tudi zoper novi davčnozakonski načrt, ki hodi zoper kmeti pritisniti, kapitalista pa ščititi. 5. Protestiramo zoper vsak korak vlade, ki bi nas utegnila zapleti v nove vojne. 6. Zahtevamo, davčnik, zagotira zadostno možnost zdrave soli, ali pa nam dovoli, da si jo dobavljamo iz Nem. Avstrije. 7. Izrekamo iskreno zahvalite in zato popolno priznanje in zaupanje jugoslovanskemu klubu in njegovemu odločnemu voditelju dr. Korunu ter tukšima poslancema gg. Roškarju in Žebotu za vso junakovo bojbo za pravice slovenskega ljudstva, zlasti pa, da mi se zavzeli tako odločeno za dostojno ravnanje z našimi fantovjaki, čeprav so zato morali trpeti toliko sumnjenja in blatenja. — Poslanci Jugoslovanskega kluba vstrajajte, slovenski narod je po veliki vedeni z vami!

Mežiška dolina. Nedelja, 1. oktobra je bila za nas dolino »politična« nedelja v pravem pomenu besede. Obiskali so nas ata dr. Kukovec, ki je v revajujočem govoril o pomenu in koristi oblasti, gotovo ni pozabil omeniti Kokošinekovi hiši v Mariboru, katere naj služijo za urade — bodoče oblasti, socialist dr. Korun je navduševal socialisti, ki kolebajo med »Naprejem«, »Zarjo« in »Enakostjo«, ter koketirajo malec z avtomistom v Crni in Lefah za edino zveličavno ljubljansko krilo stranke, ki se zbira okrog »Napreja«. SLS je priredila shode v Crni in Možici. Na teh shodih je poslanci Pušenjak izrazil politični in gospodarski položaj in temeljito kritikoval novi načrt davčnega zakona. Po shodih se je razpravljalo o organizaciji delavcev, o razglasu okrajnega glavarstva, glede kleščenja drevin,

o vsepljučju letnikov 1893, ki soča dve leti in tudi včasih v prejšnji Avstriji, o garnizijskih slovenskih vojnikih, o aktiji zoper Šuso, o prehrani pasivnih krajev, o dohodkih nezadovoljnih grnčarjev, o pomunjkanju poljskih delavcev in o vojski na Balkanu — Gosпод poslanec nam je dal izdelovaljiva pojasnila in poudarjal, da ni nobenega povoda za nas, vse vmešavati v spore med Grčijo in Tuniso, ker se človek ne sme tam peškati, kjer ga niti ne stoji. Zelimo, da se v kratkem vrže priča dejavski sledi.

Iz poglavja o narodnem gospodarstvu.

OPOAZKE K VINSKI LETINI.

V sled septembraškega deževja je prišlo grozje deževna gušča. To je zaskrbelo matičkarskega vinogradnika, ki je začel — podliznat. Splošno pričakovanje, da bo letosnjega kvaditeta vin enako vredna oni iz leta 1921, je začenkrat splavala po vodi, in pa izključena večja količina.

Kdo ima toliko korajže, da bi odlisal s trgovskega deževja v deževnih sortah dosegel kvalitetna vina. Deževna plesnoba (Botrytis cinerea) je že nastopila. To plesnobo bi moral vsak vinogradnik pozdraviti, saj je nekaj predpogoje za najboljša kvalitetna vina.

Prodajne cene novih vin se gibljejo med 18—20 k. Splošne trgovine z vinom ni. Slaba vina ležijo v kletah. Ako bi vrgla letino veliko slabih vin, potem bodo za vinogradnike nastopile velike kalamite.

Doslej se je doma močno povpraševalo po dobrisvin. Ker pa imamo letos dobro sadno letino, se bodo kleti napolnile z velikimi kolitvami sadjevca. Delavci in ostali konzumenti pa pijejo načr dober sadjevec, kar je slab, površ se drago vino. — Fr. Risti.

TRGOVINA Z ZITOM.

Za nekaj časa vlaže na zupreškem trgu zasejajo trgovine z zitom. Pričakovanje, da se vrednost denarja države in cene padajo zadržujejo kupec. Pa tudi ponujanje gotovine zelo vpliva, da je v zadnjem času opaziti znatno padanje cen. Pšenica je bila na trgu v manjših kolitvah, pa tudi kupec ni bil mnogo. Če se so se gibale okrog 1600 krov za 100 kg in tudi cene. Računa kupec trti za ceno 1400 krov. Za oves je pričekal kupec, ki ga plačujejo po 1200 krov. S korenzo je kupeč bolj slab in se vzdržuje na ceni 1380—1430 krov, v štokih pa 500—600 krov; jedmen se male kupeje, k večjemu za pivo in se prodaja po 1500—1600 krov za krmno pa 1350—1400 k. Tudi moka je znatno popustila v ceni in se prodaja po 2500—2600 krov. — Otrobi so po 750—800 krov. Cene se razumejo za 100 kg z vodnjanskimi postajami. Ameriška moka je na trgu v manjših kolitvah in je po kakovosti izkrajila na naši domače moki. Pričakuje se izstajenost cen, ki bo naša kronska dohoda stalnost na zuriški bazi.

BMEJI.

Pismo iz Zatca, c. S. R., dne 21. septembra 1922.

Cenjeno Hmejarsko društvo v Žalcu.

Sprejel sem Vaše zadnje poročilo — a žalibog Vam o hmejški trgovini ne morem kaj vrč poročati, kakot to, kar obsegajo naša pismena poročila. Red bi Vam poročal hrvojavnim potom vsako izpremenbo v hmejški kupljeni, a žalibog dosedaj nisem imel prilike za to, ker je vsa kupljenja le mirna.

Naš okoliš je letos pridelal 70—80.000 starih (po 50 kg); vriša imamo se 5000 stotov hmejskega pridelka in približno 20—30.000 stotov hmejške starejših letnikov. Enoletni konzum naših pivovarn zmes približno 30.000 stotov hmejšja; ostene nam torej se prezračja množina za izvoz. Z Anglijo ho letos komaj kaže kupljenje, ker ima sume približek hmejšja. Amerika ima 150.000 stotov hmejšja za izvoz pripravljenega. — A Nuncijska, katere bi naš hmejš rabila, ga ne more kupovati, ker je karz marke preizk in ker zmes carina

ih te pa se tam, kjer je se lahko otresel komande druge, tega ne storiti, ampak svoj denar in tujih svojo samostojnost izdaja drugim.

Pazmetnega izgovora, zakaj naj bi mi nosil svoj denar namesto hmejšja, nje zaveje, ne najdem. V hmejških posojilniščih je a. pr. denar mnogo bolj varen, kot v bankah ali mestnih posojilniščih. Ako denar potrebuješ in ga moram dvigniti, za ložje dobim denar in mi ni treba doigri potov letali. Pred par dnevi mi je pravil kmet iz naše vasi, da je moral zaradi 5000 k. in tujih hotel dvigniti v banki, petkrat tje tri. V določeni posojilnišči sem dobil večjo sveto takoj, če je bil denar ravno pri roki, ali pa v par dneh izplačano, v mesecu pa se navadno držijo odpovednih rokov in je treba redne in mesece čakati na denar. Nekateri mestni posojilnišči denar drugam, da ne bi tudi vedeli, da imajo denar v posojilnišči. Jaz pa mislim, da ni smršča, kaj si kaj denarja prihranis, tudi je itak vedo, kajce pospodariš in da imas denar vido tudi prav dobro, da ti nudi nositi v mesto. Torej to skrivanje mi ne pomaga. Sicer pa lahko denar naložis denar pod izniščenim imenom, da nihče ne vede, če ga je. Ti in drogi izgovori so zato prejšnji in nespameti, ali pa tako malenkostni. Da nobenega ne opravičujejo, da bi svoj denar nosil v tiste posojilnišča. Naše geslo bodi: kmetski denar naj gre ves v kmetske posojilnice, ku, njime in prodajajo velikor mogoč le po kmetskih zadružah. S tem bon, pomagali kmetskemu stanu do moči in neodvisnosti in tike koristili tudi samemu sebi.